

Utredning av befintliga och nya evenemang



Fotograf: Thomas Henriksson

Innehåll

1.	Bakgrund samt möjligheter med evenemang	3
1.1	Evenemang i siffror	3
1.2	Nyttoeffekter av evenemang.....	4
2.	Kartläggning och nuläge av evenemang i Enköping.....	4
2.1	Några exempel på evenemang i Enköping utifrån kategori och målgrupp	6
2.2	Analys av evenemang i Enköping	6
2.2.1	Brist på tydlig samordning	6
2.3	Swot-analys för evenemang i Enköping.....	7
2.3.1	Styrkor.....	7
2.3.2	Svagheter.....	7
2.3.3	Möjligheter.....	8
2.3.4	Hot	8
2.3.5	Sammanfattning av swot-analysen kopplat till evenemang i Enköping	9
3.	Inriktning på arbetet framåt.....	9
3.1	Kommunens olika roller i arbetet med evenemang	9
3.1.1	Stötta.....	10
3.1.2	Utveckla.....	10
3.1.3	Driva.....	11
3.1.4	Underlätta.....	11
3.2	Fortsatt utvecklingsarbete.....	12

Ansvarsområdet evenemang är nytt för kommunstyrelsen från och med 2024. Kommunstyrelsen har därför gett kommunledningsförvaltningen (KLF) i uppdrag att

- utreda hur befintliga och nya evenemang ska omhändertas på bästa sätt
- utreda hur kommunen kan locka fler evenemang till Enköping
- se över hur samordningen av evenemang kan ske tillsammans med företag, föreningar och civilsamhälle.

1. Bakgrund samt möjligheter med evenemang

Ett evenemang är en aktivitet som är avgränsad i tid och rum. Det har ett program, en arrangör, åskådare och/eller deltagare.

Det finns idag följande kategorier av evenemang:¹

- kultur- och nöjesevenemang (scenkonst, livemusik, tivoli)
- idrotts- och sportevenemang (motionslopp, deltagarevenemang, cuper)
- stora möten (möten, mässor, marknader).

Evenemangs betydelse för en ort och dess konkurrens- och attraktionskraft lyfts allt oftare fram inom det som kallas evenemangsbranschen. Men även när det handlar om att attrahera boende och besökare till en ort spelar utbudet av evenemang en stor roll.

Evenemang bidrar positivt till samhället på många sätt, till exempel genom att vara mötesplatser som förenar och inspirerar människor. Människor är mer mottagliga för nya budskap, mer benägna att förändra attityder, beteenden och normer när de besöker evenemang. Evenemang speglar samhället, vilket gör dem till viktiga mötesplatser för fantasi, innovation och transformation.²

¹ Källa: Rapporten "Evenemang i siffror" 2023 som är framtagen av Svensk Scenkonst, Svensk Live, Riksidrottsförbundet, Svenska motionslopp, Visita och BFUF, besöksnäringens forskning och utbildningsfond

² Källa: Transition Lab Conference, mars 2024

Evenemang bidrar ekonomiskt i form av direkt omsättning och sysselsättning men driver också indirekt betydande konsumtion i andra branscher i ett större ekosystem. Inte minst i flera delar av besöksnäringen i form av resor, logi, måltider och shopping.

1.1 Evenemang i siffror

Sveriges kultur-, idrott- och besöksnäring har tagit fram nationell statistik över Sveriges evenemangsnäring. Syftet har varit att utveckla metoder och generera en tillförlitlig, robust och samlad statistik över evenemangsnäringen. Evenemang inom idrott och kultur bidrar gemensamt med

- en omsättning på över 53 miljarder kronor
- sysselsättning åt fler än 106 000 svenskar.

Förädlingsvärdet och därmed bidraget till BNP uppgår till närmare 25 miljarder kronor.³

Evenemang bidrar till Sveriges och städernas attraktions- och konkurrenskraft och driver konsumtion i ett större ekosystem som omfattar bland annat hotell, restauranger och transport.

1.2 Nyttoeffekter av evenemang

Riksidrottsförbundet har tagit fram en pedagogisk arbetsmodell som ska hjälpa evenemangsarrangörer att arbeta mer strukturerat med nyttoeffekter. Modellen kallas för Legacy och består utav sju kapital: humankapital, politiskt kapital, finansiellt kapital, naturkapital, socialt kapital, kulturkapital och fysiskt kapital.⁴

Betydelsen av evenemang i Enköping ses som en motor för bland annat:

- hållbar utveckling
- platsutveckling
- ekonomisk tillväxt för kommunens företag.

³ Källa: Rapporten "Evenemang i siffror" 2023 som är framtagen av Svensk Scenkonst, Svensk Live, Riksidrottsförbundet, Svenska motionslopp, Visita och BFUF, besöksnäringens Forskning och utbildningsfond

⁴ [Evenemangslegacy – Legacy för idrottsevenemang](#)

Dessutom bidrar evenemang till människors livsglädje, hälsa och social inkludering.

2. Kartläggning och nuläge av evenemang i Enköping

Under våren 2024 har näringslivsavdelningen gjort en inventering av nya och återkommande evenemang i Enköpings kommun.

Sammanställningen syftar till att få en bild av

- vilka typer av evenemang som arrangeras
- vilka målgrupper evenemangen riktar sig till
- vilka tider på året de äger rum
- vilka som är arrangörer och finansörer av evenemangen.

Utifrån detta ges förslag på kategorier av evenemang som eventuellt saknas i Enköping. Vi har även identifierat vilka perioder på året det är färre evenemang och därmed är lämpliga att förlägga eller utveckla evenemang under.

Nedan visas ett årshjul med de evenemang som är publika och kända i kommunen. Diagrammet ska inte ses som heltäckande för alla evenemang som genomförs i hela Enköping. Den ger i stället en god överblick av de större samt återkommande evenemangen som är kända i kommunen.



Figur 1: Återkommande evenemang kända i Enköpings Kommun

2.1 Några exempel på evenemang i Enköping utifrån kategori och målgrupp

Inom näringsliv och företagsevenemang finns till exempel näringslivsgalan Guldliljan, Enköpingsmässan, näringslivsdagen och rekryteringsmässan. Alla drivs av olika aktörer tillsammans med kommunen. Förutom de vi deltar i, arrangeras evenemang av privata arrangörer:

- Inom kulturområdet arrangeras ett stort antal konserter, mindre återkommande temafestivaler, teater, stand-up med mera. Arrangörer är mestadels privata krögare eller näringsidkare men även föreningar eller organisationer.
- För en bred målgrupp anordnas olika typer av evenemang såsom vår- och julmarknader samt den stora Mickelsmäss men även nationaldags- och midsommarfirande med mera.
- Idrotts- och sportevenemang äger rum löpande över året och arrangeras av föreningslivet. Under 2024 firar exempelvis ESK 110 år som förening med ett större evenemang och SM i motocross anordnas i Enköping.

2.2 Analys av evenemang i Enköping

Enköping har nya och återkommande evenemang inom alla kategorier idag:

- kultur- och nöjesevenemang (scenkonst, livemusik, tivoli)
- idrotts- och sportevenemang (motionslopp, deltagarevenemang, cuper)
- ett antal stora möten (möten, mässor, marknader).

Evenemangen är relativt jämnt spridda över året. Perioden november till februari är dock lugnare än övriga året med färre publika evenemang. Evenemangen äger rum i hela kommunen, såväl i centrum som i kransorterna och på landsbygden. Majoriteten av evenemangen ryms inom kategorierna idrott och kultur och är ofta endagars evenemang av tradition. Det finns många idéer och önskemål om nya evenemang, men få arrangörer och aktörer vill och förmår att driva evenemang på egen hand.

2.2.1 Brist på tydlig samordning

Det finns en brist på tydlig samordning av evenemang inom kommunen och mellan föreningsliv, näringsliv och kommun. Det finns många olika vägar in i kommunen för de olika målgrupperna; kultur, idrott, företag, föreningar och så vidare vilket gör det svårjobb och tidskrävande för arrangören, men också svårjobb internt. Det behövs en ny plan för sponsring och finansiering av evenemang i kommunen som tar hänsyn till dessa behov och tydliggör de olika roller som kommunen kan ha.

Ett mer planerat och proaktivt angreppssätt kring evenemang kan stärka besöksnäringen genom att

- förlänga vistelser i Enköping
- skapa fler övernattningar och mer konsumtion
- skapa nya säsonger för besöksnäringen.

2.3 Swot-analys för evenemang i Enköping

En swot-analys är en strategisk modell som ofta används för att beskriva ett utvalt områdes styrkor (Strengths), svagheter (Weaknesses), möjligheter (Opportunities) och hot (Threats).

Denna swot-analys har gjorts efter dialog med företag och aktörer inom evenemangsnäringen såsom lokala evenemangsföretag samt genom bland annat dialog i näringslivsrådet och besöksnäringgruppen. I dialogerna har Enköpings förutsättningar i form av inställning, platsens förutsättningar, organisationers kapacitet och förutsättningar att attrahera och arrangera evenemang analyserats.

2.3.1 Styrkor

Styrkor kopplat till evenemang i Enköping:

- Många företag och aktörer är positivt inställda till evenemang och vill se att fler anordnas i kommunen, till exempel cityfestivaler och idrottsevenemang.
- Större årligen återkommande evenemang är till exempel Trädgårdsdagen, Mickelsmäss och Enköpingsmässan.
- Enköping växer och därmed ökar underlaget besökare för evenemang.
- Det finns flera aktörer och arrangörer som vill arrangera evenemang i Enköping.
- Enköping har en geografisk närhet till en stor marknad där "besökarna finns runt hörnet".

2.3.3 Svagheter

Svagheter kopplat till evenemang i Enköping:

- Enköping har få större evenemangslokaler.
- Samordningen av evenemang mellan kommun, näringsliv och föreningsliv är bristfällig.

- Det saknas boendemöjligheter inom vissa kategorier, till exempel för att kunna ta emot större grupper och sällskap.
- Dagsbesökare dominerar vilket gör att boende, kvällsrestauranger, butiker med flera inte får ut full potential av evenemangen och dess besökare.
- Det finns ingen uttalad prioritering kring vilka evenemang som stärker Enköping och vårt platsvarumärke.
- Låg kunskap kring kvalitetssäkring och hållbara evenemang.

2.3.3 Möjligheter

Möjligheter kopplat till evenemang i Enköping:

- Förlängning av säsonger med fler evenemang under lågsäsong skulle bidra till ökad konsumtion och intäkter för handel och övrigt näringsliv.
- Potential att locka fler stora möten, evenemang och konferenser till kommunen genom fler mötesplatser och lokaler som till exempel i nya kulturhuset Joar och nya gymnasieskolan.
- Platsvarumärket kan stärkas genom hållbara evenemang.
- Utveckla idrotsevenemangen med paketlösningar för deltagare i cuper, tävlingar och läger.
- Marknadsför Enköpings utbud till evenemangsdeltagare så att de stannar längre, upplever mer och bor kvar på våra boendeanläggningar.
- Utökad samarbete mellan kommun, föreningsliv och privata företag för att arrangera, utveckla och locka evenemang till Enköping.
- Samfinansiering av evenemang mellan kommun, privata företag och föreningsliv.
- Göra det enkelt för arrangörer att välja Enköping för sina evenemang genom arrangörsguider och digitala tjänster.

2.3.4 Hot

Hot kopplat till evenemang i Enköping:

- Närheten till 38 städer inom 12 mil gör att konkurrensen om evenemang och besökare är stor från andra närliggande kommuner.

- Brist på samarbete i tillstånds- och myndighetsutövning av kommunen vid evenemang gör att det upplevs krångligt att arrangera evenemang i Enköping.
- Brist på boendemöjligheter för större grupper gör att besökare väljer bort Enköping till förmån för andra kommuner med större utbud.
- Avsaknad av lämpliga större evenemangshoteller och lokaler.
- Ökade säkerhetskrav på evenemang ökar kostnaderna och ställer större krav på arrangörerna. Det kan resultera i att färre vill och har förmåga att vara arrangör.
- Omvärldsfaktorer, exempelvis nya pandemier, som påverkar möjligheten att mötas i större grupper.

2.3.5 Sammanfattning av swot-analysen kopplat till evenemang i Enköping

Att arbeta med att stötta, utveckla och locka evenemang till Enköping innebär en stor möjlighet för oss som kommun. Evenemang kan bidra till att

- stärka platsvarumärket
- driva på den hållbara platsutvecklingen
- bidra till utveckling och tillväxt för besöksnäringen och andra näringar.

Idag finns fler återkommande evenemang för olika målgrupper. Dessutom initieras nya evenemang både ute hos företagen, föreningarna och olika kluster. Evenemang är i ständig utveckling.

Förutsättningarna finns för att kunna ha fler evenemang i Enköping. Det som behövs är samordning och kommunikation av vårt evenemangserbjudande som destination.

Den kategori som Enköping skulle kunna satsa på mer är stora möten (möten, mässor, marknader). På så sätt skulle evenemang kunna stötta besöksnäringens företag med fler övernattningar och ökad konsumtion.

3. Inriktning på arbetet framåt

Utifrån underlaget ovan föreslår vi att Enköpings hållbarhetsprofil och att tydliga målbilder och nyttoeffekter ska genomsyra de evenemang som genomförs. Till exempel kan tema hållbarhet vara aktuellt för festivaler, konferenser med mera. Enköping ska utveckla arbetssätt så att de evenemang som genomförs kan kvalitetssäkras. På sikt till och med hållbarhetscertifieras såsom andra kommuner som ligger i framkant inom evenemangsområdet, har gjort.

Ett annat förslag är att utveckla arbetet med mätning av effekter av evenemang. Då kan arbetet framåt baseras på modeller för att beräkna den ekonomiska och andra nyttoeffekter av evenemang lokalt.

Evenemang kan bidra till att förlänga säsongerna. Genom att förlägga evenemang under tider på året där det finns en potential kan evenemang vara ett verktyg för att jämna ut beläggning och skapa aktiviteter över året. Potential finns också i att utveckla befintliga evenemang för att öka stannatiden för besökare genom till exempel förlängning av trädgårdsdagen.

Genom att arbeta enligt dessa riktningssmål kan vi bli tydligare och stötta evenemang som stärker Enköpings platsvarumärke och besöksnäring.

3.1 Kommunens olika roller i arbetet med evenemang

Vilken roll kommunen ska ha i arbetet med evenemang är viktigt att komma fram till. Vissa kommuner arrangerar själva större evenemang såsom cityfestivaler, kulturfestivaler med flera. Andra kommuner är endast stöttande till exempel genom sponsring och olika former av samarbeten med föreningsliv, näringsliv och civilsamhället.

Vi tror att kommunens roll i Enköping kan se olika ut beroende på evenemangets karaktär, behov och ekonomi. Kommunens roll kan vara till exempel att

- stötta
- utveckla
- driva
- underlätta evenemang.

Det bör göras inom alla tre kategorier av evenemang:

- kultur- och nöjesevenemang (scenkonst, livemusik, tivoli)
- idrotts- och sportevenemang (motionslopp, deltagarevenemang, cuper)
- stora möten (möten, mässor, marknader).

3.1.1 Stötta

Kommunens roll kan vara att stötta olika evenemang ekonomiskt. Det kan vara i form av till exempel föreningsbidrag, sponsring eller arrangörsstöd.

Kommunen kan även gå in som en samarbetspartner eller medarrangör för att möjliggöra att ett evenemang blir av.

För att göra det lättare att söka dessa stöd kommer en särskild evenemangssida finnas på kommunens webb. Här ska man kunna få information och även söka stöd digitalt. En gemensam bedömningsgrupp har startats 2024 med uppgift att hantera inkomna ansökningar. Samarbete sker mellan olika förvaltningar såsom kommunlednings- och upplevelseförvaltningen.

3.1.2 Utveckla

Kommunens roll kan vara att utveckla nya eller befintliga evenemang. Evenemang bör utvecklas i samverkan med näringsliv och föreningsliv. En evenemangsgrupp startas under hösten 2024 i syfte att driva utvecklingsarbetet framåt och tillsammans aktörer emellan.

Exempel på när kommunen samarbetar med näringsliv och föreningsliv är Trädgårdsdagen och Höstglöd där privata företag och föreningar varit med i genomförandet och som medfinansierare av olika programpunkter. Trädgårdsdagen är idag ett endagarsevenemang som skulle kunna vidareutvecklas till två dagar.

Förslag till nytt utvecklat upplägg för Trädgårdsdagen skulle kunna vara att dag 1 fortsätter vara den breda folkfest den är idag och att dag 2 innehåller fördjupningar inom tema trädgård och odling. Det skulle kunna genomföras i samarbete med föreningsliv och näringsliv samt olika utbildningsanordnare såsom Yrkehögskolan och dess utbildningar för trädgårdsmästare och gröna näringar. I programmet kan även olika trädgårdskurser och vandringar samt studiebesök erbjudas besökarna. Det kan till exempel vara hos våra lantliga besöksträdgårdar i Fjärdhundraland och andra aktörer såsom Härnevi plantskola. Det skulle även kunna ske på våra konferensgårdar och slott i området som har lokaler, parker och trädgårdar hos sig.

Ett annat exempel är att utveckla parkerna till ett besöksmål året runt, även under vintertid. Det kan exempelvis göras med hjälp av ökad ljussättning för att skapa mer av en upplevelsepark, en skridskobana och andra vinteraktiviteter såsom isskulpturer med mera.

De effekter det kan ge är till exempel:

- ökat antal övernattningar på våra boendeanläggningar under lågsäsong
- ökade intäkter för handel, restauranger och övrigt näringsliv
- ökade intäkter för företagen i Fjärdhundraland under vintertid
- stärkt platsvarumärke och större exponering
- ökat samarbete mellan aktörer i stad och på landsbygden.

3.1.3 Driva

Kommunen är i dag arrangör av eller medarrangör till flera små och stora evenemang inom olika kategorier.

Det största evenemanget där kommunen är arrangör är Trädgårdagen, ett årligt återkommande endagarsevenemang i september månad som lockade cirka 17 000 besökare 2023. Det genomförs genom gemensamma resurser från kommunens olika förvaltningar.

Kommunen ska inte sträva efter att vara ensam arrangör utan söka samarbete med privata arrangörer och föreningar. Kommunen kan däremot spela en viktig roll i att få igång och möjliggöra evenemang i ett uppstartsskede för att senare lämna över arrangörskapet till andra aktörer.

3.1.4 Underlätta

För att fler evenemang ska arrangeras i Enköpings kommun krävs det att det blir attraktivt och enkelt för den som är och vill bli arrangör. Vi behöver då arbeta för att underlätta genom att till exempel:

- utveckla en digital tjänst, "en-väg in" för arrangörer med tips och råd
- ge förslag på lämpliga platser och lokaler
- underlätta för viktiga kontakter
- ge information om tillstånd och regler, sponsring och finansieringsmöjligheter.

Arbetets syfte är att göra det attraktivt och enkelt att välja och förlägga sina evenemang till Enköping. Det kan till exempel vara cuper, idrottsvenemang, konserter av mindre slag och festivaler. Behov finns också att marknadsföra Enköping som en attraktiv kommun för evenemang.

3.2 Fortsatt utvecklingsarbete

Det finns en stor potential för Enköping inom evenemangsområdet. Det kan vi konstatera utifrån de analyser som gjorts genom statistikunderlag, dialoger med näringsliv och föreningsliv samt evenemangs- och besöksnäringens olika aktörer.

Kommunens roll bör vara att stötta, utveckla och driva evenemang samt att underlätta för arrangörer. Vi bör även arbeta för att evenemang ska bidra till att stärka Enköpings attraktionskraft och platsvarumärke. Här kommer det krävas ett nära samarbete mellan kommun, föreningsliv, näringsliv och civilsamhälle. Inte minst när det gäller resurser och finansiering.

För att fler evenemang ska komma till stånd behöver finansieringen av evenemangen utvecklas. Nya evenemang skulle exempelvis kunna vara cityfestivaler eller där kommunens parker visas upp aktivt under vinterhalvåret. I flera kommuner finns evenemangs- och marknadsföringsbolag eller destinationsbolag som är samägda av kommun och näringsliv alternativt helägda kommunala bolag.

Förslagsvis ger kommunstyrelsen kommunledningsförvaltningen ett uppdrag att ta fram en riktlinje för möten och evenemang. Kommunstyrelsen arbetar för sin del fram målbilder och ambitionsnivåer för kommunens evenemang, förslagsvis i kommande nämndplan.